

EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM
GERMANISZTIKA MŰHELY
CURRICULUM
(TERVEZET)

I. Alapelvek

1.

A Germanisztika Műhely az Eötvös József Collegium többi szakmai műhelyéhez hasonlóan alapvető feladatának tartja, hogy tagjainak az egyetemi oktatást kiegészítő képzést nyújtson. A Műhely szakóráinak rendszerét az utóbbi években a hazai felsőoktatásban 2006-tól élő, a régi típusú bölcsészképzéshez képest alapvetően új szerkezetű curriculumok kidolgozását megkövetelő bolognai rendszer bevezetését figyelembe véve és azt főleg hagyományos, de a filológusképzéshez véleményünk szerint nélkülözhetetlen tárgyakkal kiegészítve alakítottuk ki. Az osztatlan öt éves bölcsészképzés tervezett újbóli bevezetését (előre láthatólag 2012-től) a Germanisztika Műhely üdvözli és annak adottságaihoz ill. követelményeihez messzemenőig alkalmazkodik.

2.

A Germanisztika Műhely törekszik rá, hogy kis létszámú (optimális esetben 5-6, de legfőljebb 8-10 fős) csoportok oktatásának formájában, a lehetőségek szabta kereteken belül előre megtervezett tematika alapján az első évfolyamtól kezdve a mesterképzés befejezéséig ill. az egyetemi diploma megszerzéséig kísérelje végig a német szakos hallgatókat nyelvi, irodalomtudományi, nyelvtudományi, szakmódszertani és egyéb területeken folytatott stúdiumaikon. A műhelymunka az alábbi részterületekből áll:

(A) A BA- és MA-képzések bizonyos alapozó és törzstanegységeinek lefedése, valamint a szakos stúdiumok során az azokban szerzett ismeretek elmélyítése a Műhely keretein belül (így pl. a 2006/07-es tanévtől az alapozó képzésben részt vevők éves rendszerességgel végezhetnek nyelvtudományi alapozó szemináriumokat és 4-8 fős szemináriumok keretén belül a nyelvi készségek fejlesztését célzó stílusgyakorlatokat).

(B) A BA- és MA-képzések kínálatából esetlegesen hiányzó, főleg speciális témakörökhöz kapcsolódó órák megszervezése (nyelvtudományi részről főleg az áttekintő német nyelvtörténet, az egyes német nyelvtörténeti korszakok nyelve, egyéb régi germán nyelvek nyelvemlékeinek tanulmányozása témaköreiben; irodalomtudomány területén az egyetemi képzésben alapvetően nem vagy csak érintőlegesen tárgyalt témákban).¹

(C) Egyéb, a kötelező és választható tárgyakon kívül eső időszakos tevékenységek, mint pl. szövegkiadási és kutatási projekteken való részvétel, oktatási segédanyagok összeállítása

¹ Néhány példa: A Germanisztika Műhely szervezésében zajlott már a többnyelvűség témakörét körüljáró előadássorozat (tizenkét előadó részvételével szervezte Rácz Szilárd), Dürrenmatt-szeminárium (B. Szabó Károly, ELTE), az 1990-es évek német irodalmát elemző filmes és irodalmi szeminárium (Dr. Czeglédy Anita, KRE), a fin de siècle német irodalmát tárgyaló szeminárium (Dr. Horváth Géza, SZTE), műfordítás-szeminárium (Wilhelm Droste, ELTE), szakdidaktikai speciális kurzus (Dr. Feld-Knapp Ilona, ELTE), a multimédiás szótárkészítés alapjaiba bevezető kurzus (Dr. Ulrich Langanke, BMF), négy féléves európai zenetörténeti előadássorozat (Dr. Dávid Gábor Csaba, ELTE). Több mint egy évtizede a Collegium évente visszatérő vendége Prof. Dr. August Stahl (Saarbrücken), aki a német korai újkor filológia és a 19-20. századi német líra témaköreiben tart kurzusokat a Collegium, az ELTE és a KRE hallgatói számára. Egy a TÁMOP által támogatott paleográfiai program keretében a bécsi Dr. Christine Glaßner (ÖAW) tartott német paleográfiai szemináriumot a Collegium hallgatóinak.

csoportmunkában, műfordítások készítése, műhelykonferenciák, tematikus filmklubok, önképzőkörök stb. ²

(D) Az Eötvös Collegium tudós tanárok képzésére irányuló törekvéseinek szellemében a német nyelv elsajátításának sajnálatos módon mind összeurópai szinten, mind pedig a hazai iskolarendszerben ill. az egyetemi képzésben részt vevők körében is visszaszorulóban levő igényét is a műhelymunka keretein belül igyekszünk erősíteni: a Műhely felsőbb éves tagjai féléves-éves váltásban oktatják a Collegium és a Bolyai János Szakkollégium hallgatóit német nyelvre, ami a collegiumi nyelvtanár tartotta kis csoportos haladó és felsőfokú ill. felsőfokú előkészítő (B2-C1) kurzusokon túl két évente új kezdő és középhaladó (A1-B1) csoportok indítását is lehetővé teszi.

3.

A Germanisztika Műhely óraadásra felkért oktatói az EC-hez kötődő elismert oktatók és szakemberek. Főleg az ELTE Germanisztikai Intézetének és a KRE Német Nyelv és Irodalom Tanszéke oktatóinak közreműködésével anyagi lehetőségeink függvényében minden félévben legalább 3-4 irodalom-, nyelvtudományi és egyéb kurzus indítását tartjuk kívánatosnak.

4.

A Germanisztika Műhely törekvése, hogy a collegiumi órákat az egyetem megfelelő formában elismerje, de ennek elmaradása sem mentesíti a hallgatókat a Műhely szabályzatában megfogalmazott kötelemtől. Kívánatosnak tartjuk, hogy az egyetemi tantárgyfelvétel során, választható tanegység esetén a Műhely tagja az EC-hez kötődő oktató óráját látogassa.

5.

Kiemelten fontosnak tartjuk az idegen nyelvi képzést. Ennek megfelelően a Műhely tagja köteles a collegiumi nyelvórákat látogatni, valamint a Műhelyszabályzatban megfogalmazott módon nyelvvizsgát ill. nyelvvizsgákat szerezni.

6.

A képzési terv összeállításának alapja, hogy (1) a mindenkori BA elsőéves (német szakos) germanista collegistái min. 2 bentlakó és 2-4 bejáró hallgató,³ (b) az óraadók többsége a Collegiumhoz kötődő, az óraadást szívesen vállaló, nemzetközi szinten elismert oktató, a Műhely tutori körének tagja, (c) a Műhely szakmai munkájáért felelős műhelyvezető minden félévben legalább két, optimális esetben három szakmai órát tart.

Alapelvek továbbá, hogy (a) a BA elvégzése után a Műhely valamennyi tagja MA képzési rendszerben folytatja tanulmányait, (b) a hallgatók témavezetőik irányításával önálló, folyamatosan ellenőrzött szakmai munkát végeznek valamint (c) kívánatos, hogy legkésőbb az MA-képzés során a műhelytagok mindegyike ösztöndíj támogatásával külföldön is folytasson tanulmányokat.

7.

Jelen Curriculum az osztatlan ötéves bölcsészképzés évfolyamai szerinti beosztással készült, de érvényes a tanulmányaikat 3+2 éves képzési formában folytató hallgatókra is.

² 2010-ben jelent meg a Műhely hosszú évek óta első saját szerkesztésű kötete is (EC-LeGeS I/1: *Gotisch-Althochdeutsch-Altniederdeutsches Lesebuch*), a germán-német nyelvtörténet legfontosabb nyelvemlékeit tartalmazó olvasókönyv-, ill. az egyes nyelvtörténeti korszakok megismerését és filológiai tanulmányozását segítő munkatankönyv-sorozat első kötete, ami elsősorban a hazai germanisztikai nyelvészeti oktatás jó minőségű, hozzáférhető segédanyagaiban való évtizedes hiányt hivatott pótolni.

³ A Skandinavisztika Műhellyel való szoros együttműködés az elmúlt évek tapasztalatai alapján az aktív műhelytagok létszámára is jótékony hatással van. Hosszú távon mindenképpen kívánatos volna a germanista német-skandinavista fő- és mellékszakos hallgatók minél nagyobb számban való felvétele.

II. Tanegységlista

Az alábbi tanegységlista tervezetnek tekintendő és „modulokban” 9 témakört ill. szakterületet képvisel, melyek *-gal jelzett (részben vagy egészében kötelező) törzstanegységeit az elmúlt 5 év során már bevezettük, ill. bevezetésük épp folyamatban van. A mindenkor kötelező tárgyakat természetesen főleg az aktuális (a Collegiumban hagyományosan főállású) műhelyvezető szakterületei szabják meg (jelenleg I. és IV. modulok: stílusgyakorlat és német nyelvtörténet – utóbbi létjogosultsága mellett szól az a körülmény, hogy a tárgy az egyetemi curriculumból jelenleg hiányzik, noha alapvető irodalom-, szellem- és kultúrtörténeti vonatkozásai miatt számos szempontból is megkerülhetetlen ill. nélkülözhetetlen). A modulok száma és egyes kurzusai a mindenkor lehetőségek és személyi feltételek szerint bővíthetők vagy módosíthatók.

I.

Az I. modul négy **stílusgyakorlati** kurzusa az első négy félév során kötelezően teljesítendő (elsőévesek számára fő célja az alapvető kompetenciák elmélyítésén túl a 2. félév végén előírt szakos nyelvi alapvizsgára való felkészülés).

II.

A II. modul **tudományos szövegírási** kurzusát lehetőség szerint a Műhely mindenkor senior tagja tartja. A **szövegfordítási** kurzusok elvégzése nem kötelező, de diszciplináris képzésben résztvevők számára (7-10. félév) javasolt.

III.

A III. modul folyamatosan zajló **tanárkutatói** projektjében a részvétel tanárszakot végzőknek legalább két félév erejéig kötelező (a nem tanárszakosok a BA-képzés ill. első hat félévük során egy félév abszolválására kötelezettek). A kurzusok bármely félévben felvehető, teljesítésük azonban az 5-10. félév során javasolt. A modul 2+2 félévének teljesítése kiváltja a VI. modul tartalmazta, egyébként kötelező projektszemináriumokat.

IV.

A IV. modul **nyelvtudományi bevezető** szemináriumának felvétele a 2. félévben mindenkinek kötelező. Az összesen négy **nyelvtörténeti** kurzusból diszciplináris MA-szakra készülő vagy azt végzők számára 4, tanárszakosoknak 2 kurzus elvégzése kötelező (felvételük elsősorban az 5-8. félévüket végzők számára javasolt, de a 3. félévtől kezdve bármikor felvehető, abszolválásuk kötelező).

V.

Az egyéb **nyelvészeti** ill. V. modulba tartozó **irodalomtudományi** modul kurzusai közül a tíz félév során összesen két-két szeminárium elvégzése kötelező.

VI.

A VI. modul tartalmazta **szövegkiadási** projektszemináriumokból kötelező legalább két kurzuson való részvétel (optimálisan ugyanazon témakörben), ami azonban kiváltható a III. modulban szereplő tanárkutatói projekt 2+2 félévének teljesítésével.

VII-IX.

A VII-IX. **kultúrtörténeti, műfordítási, collegiumtörténeti** modulok kurzusai szabadon felvehető, elvégzésük nem kötelező, indításuk a mindenkor érdeklődés függvényében alakul.

X.

A **tíz félév során elvégzendő szakmai kurzusok** mennyisége a műhelytag szakirányától függően tehát **16 és 18 között** mozog, a tíz féléves képzés során félévenként kettő, azaz összesen 20, a Collegium más műhelyében is végzett aktív munka esetén összesen 10 kurzus felvételét tartjuk kívánatosnak (egyéb különleges esetek elbírálása a műhelyvezető hatáskörébe tartozik). A kötelező egy féléven túl további nyelvi kurzusokat vezető műhelytag oktató félévenként egy szakos kurzus elvégzése alól mentesülhet.

I. Nyelvi kompetenciák és

kifejezőképesség fejlesztése: 4 kötelező tanegység

Sára Balázs (mv., EC):	Stílusgyakorlatok I (szeminárium)*
	Stílusgyakorlatok II (szeminárium)*
	Stílusgyakorlatok III (szeminárium)*
	Stílusgyakorlatok IV (szeminárium)*

II. Diszciplináris kompetenciák

fejlesztése: 1 kötelező tanegység

Hozleiter Éva (ELTE):	Tudományos szövegek írása német nyelven (szeminárium)*
Sára Balázs (mv., EC):	Tudományos szövegek fordítása németről magyarra Tudományos szövegek fordítása magyarról németre

III. Szakdidaktika:

1 v. 2 kötelező tanegység

Dr. Feld-Knapp Ilona (ELTE): 4	CATHEDRA MAGISTRORUM. Tanárkutatás* (folyamatos kutatási projektszeminárium, az Eötvös Collegium önálló szervezeti egységként jegyzett, több tanárszakot átfogó interdiszciplináris kutatási programja félévente 1-3 meghívott, főleg külföldi előadóval)
--------------------------------	--

IV. Nyelvtudomány:

1 + 2 v. 4 + 2 kötelező tanegység

Sára Balázs (mv., EC):	Bevezetés a germanisztikai nyelvészetbe (szeminárium)* Áttekintő német nyelvtörténet I (előadás)* Áttekintő német nyelvtörténet II (előadás)* Áttekintő német nyelvtörténet III (ófelnémet és középfelnémet szövegolvasási szeminárium)* Áttekintő német nyelvtörténet IV (korai újfelnémet szövegolvasási szeminárium)* Gót nyelv I-II (előadás és szövegolvasási szeminárium)
Dr. Erb Mária (ELTE):	[nyelvtudományi szakszeminárium]
Dr. Horváth Katalin (ELTE):	[nyelvtudományi szakszeminárium]
Kukorelli Eszter (ELTE):	[nyelvtudományi szakszeminárium]
Zakariás Emese (ELTE):	[nyelvtudományi szakszeminárium]
Vargyas Anna (ELTE):	[nyelvtudományi szakszeminárium]

⁴ Az **osztrák kulturális fórum^{bud}** támogatásával. A Cathedra Magistrorum első kurzusa 2010/11 tavaszi félévében indult (központi témája a többnyelvűség jelensége és jelentősége az idegennyelv-
oktatásban). A kutatási projekt alapvetéseit ld. Feld-Knapp, Ilona: *CATHEDRA MAGISTRORUM. Lehrerforschung. Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen*. In: *Lustrum Saeculare Collegii 1910/1911—2010/2011 – Az Eötvös József Collegium centenáriumi ünnepi kötete*. Szerk. Tóth Károly. Eötvös Collegium, Budapest, 2011 [megjelenés alatt; a továbbiakban LSC].

V. Irodalomtudomány:

2 kötelező tanegység

Dr. August Stahl (Saarbrücken):	Német koraújkori irodalom (szeminárium) Német líra – 19-20. század (szeminárium)
Dr. Czeglédy Anita (KRE):	[irodalomtudományi szakszeminárium]
Dr. Horváth Géza (SZTE):	[irodalomtudományi szakszeminárium]
Dr. Varga Péter (ELTE):	[irodalomtudományi szakszeminárium]
Dr. Jónásik László (PPKE):	[irodalomtudományi szakszeminárium]
Dr. Klemm László (KRE):	[irodalomtudományi szakszeminárium]
B. Szabó Károly (ELTE):	[irodalomtudományi szakszeminárium]

VI. Kritikai szövegkiadás:

2 kötelező tanegység

Dr. Christine Glaßner (ÖAW): ⁵	Középkori német kéziratok kritikai szövegkiadása (kutatási projektszeminárium)
Dr. Balogh F. András (ELTE): ⁶	Koraújkori német kéziratok és nyomtatványok kritikai szövegkiadása (kutatási projektszeminárium)
Dr. Ress Imre (ELTE):	[Német kéziratolvasás (szeminárium)]
Sára Balázs (mv., EC): ⁷	Középkori és koraújkori német kéziratok fordítása német és magyar nyelvre (szövegkiadási projektszeminárium)

VII. Kultúr-, képzőművészet- és zenetörténet:

Dr. Dávid Gábor Csaba (ELTE):	Európai zenetörténet német nyelven I-IV Európai művészettörténet német nyelven I-II
-------------------------------	--

VIII. Műfordítás:

Dr. Horváth Géza (SZTE): ⁸	[Német szépirodalmi szövegek fordítása magyar nyelvre]
Wilhelm Droste (ELTE):	[Magyar szépirodalmi szövegek fordítása német nyelvre]

IX. Collegiumtörténet:

Dr. Ress Imre (ELTE): ⁹	[Németoktatás és némettanárok az Eötvös Collegiumban]
Eve-Marie Kallen (Hamburg): ¹⁰	[Keresztury Dezső kultúraközvetítői munkásságának feldolgozása]

⁵ Ref.: Glaßner, Christine: *Zur Handschriftlichen Überlieferung der 'Visiones Georgii'*. In: LSC.

⁶ Ref.: Balogh F., András: *Schlacht der Stereotype in der 'Vngrischen Schlacht' des Jacob Vogel*. In: LSC.

⁷ Ref.: *Eine Unterredung gegen die Türken / Traktátus Mohácsról*. A VD 16:T 2239 röpirat szövege, Radek Tünde jegyzeteivel és utószavával közreadta Balogh F. András. Ford. Sára Balázs. Littera Nova, Budapest, 2003, ill. *Michel Beheim: Drakula vajda örült országlása*. Ford. Sára Balázs. In: *A Drakula-történetek kezdetei*. Közreadta Balogh F. András. Littera Nova, Budapest, 2008.

⁸ Ref.: Horváth, Géza: *Elmar Tophoven, der Begründer des Europäischen Übersetzer-Kollegiums*. In: LSC.

⁹ Ref.: Ress Imre: *Német lektorok a régi Eötvös Collegiumban*. In: LSC.

¹⁰ Ref.: Keresztury, Dezső: *Menschen, Werke, Verbindungen. Literatur- und kulturgeschichtliche Studien*. Hgg. von Eve-Marie Kallen. Jelenkor, Pécs, s.d.; ill. Kallen, Eve-Marie: *Dezső Keresztury, der Kulturvermittler und Pädagoge und das Eötvös-Collegium*. In: LSC.